

Idrett og samfunn - felles programfag i utdanningsprogram for idrettsfag

Læreplankode: IDR3-02

Om faget

Fagets relevans

Idrett og samfunn er et sentralt fag for å kunne forstå idrettens påvirkning på samfunnet og samfunnets påvirkning på idretten. Faget gir elevene mulighet til å utvikle kritisk tenkning, diskusjon, problemløsning og forståelse for verdigrunnlag og ulike aspekter og utfordringer ved idretten. Idrett og samfunn gir elevene grunnlag til å se sammenheng mellom idrettens historie og fremtidens muligheter. Faget ruster elevene til å delta og se sammenheng i demokratiske prosesser i egne og andres idrettslag og organisasjoner. Idrett og samfunn motiverer elevene til å engasjere seg i fremtidsrettet idrettslig utvikling. Faget forbereder elevene til arbeid og fagfelt hvor en stiller krav til reflektert problemløsning.

Kjerneelementer

Idrettens verdigrunnlag

Arbeidet i faget skal formidle et helhetssyn knyttet til individ, idrett og samfunn. Det skal og stimulere til å formulere problemstillinger knyttet til idrettens verdier og normer, samt aktuelle moralske og etiske problemstillinger. Faget skal gi kunnskap om hvilke normer, verdier og kvaliteter som skal danne grunnlag for idrettslig aktivitet.

Idrettens utvikling

Idrett har til alle tider vært en viktig del av mange kulturer. Gjennom innsikt i idrettens historiske utvikling skal opplæringen i idrett og samfunn gi forståelse for sammenhenger mellom ulike former for idrettslig aktivitet og samfunnet omkring. Faget skal gi kunnskap om hvordan idrett i Norge organiseres og fungerer, både lokalt, regionalt og nasjonalt. Faget skal gi innsikt i utviklingen mellom idrett og medier. Idrettens utvikling omhandler flere aspekter ved fortid, nåtid og fremtid.

Helse og idrett

Idretten kan bidra i ulike deler av samfunnslivet i forbindelse med helsefremmende arbeid, som sosialiseringsarena, miljøfaktor og som underholdning. Kjerneelementet innebærer hvordan idretten er med på å utvikle identitet hos mennesker. Med utgangspunkt i idretten skal elevene få kunnskap om hvem de er og hvordan de kan mestre egne liv.

Idrettskritisk tenkning

Kunne se sammenhenger og koblinger mellom idrettens påvirkning på samfunnet, og samfunnets påvirkning på idretten. Gi trening i kildekritikk og sette fakta inn i meningsfulle sammenhenger som belyser idrettens ståsted i samfunnet. Gjennom opplæringen skal elevene utvikle evne til å analysere og tolke informasjon, begrunne og ta stilling til idrettspolitiske problemstillinger. Faget skal være en arena for

muntlig engasjement. I nyere tid er idrett blitt mer mangfoldig med flere aktører, både frivillige og profesjonelle. Det fører til økt behov for å sette idrett inn i et samfunnsperspektiv.

Verdier og prinsipper

Idrett og samfunn skal gi elevene verdifull innsikt i hvordan idretten påvirker og blir formet av samfunnet. Opplæringen skal gi elevene kunnskap om idrettens betydning som sosial arena. Dette kan ruste elevene til å forstå hvordan idretten skaper samhold og fellesskap på tvers av kulturer. Faget skal gi en forståelse for idrettens betydning som sosial inkluderingsplass og verdien av kulturelt mangfold tilknyttet idrett. Gjennom arbeid med idrettens historie, organisering, politikk og medias betydning skal elevene utvikle forståelse for verdier som identitet, inkludering, toleranse, likeverd, likestilling og fair play. Ved å få forståelse for hvordan idretten er organisert og blir drevet, lærer elevene om demokrati og medvirkning. Et kritisk blikk på medias framstilling av kropp og idrett er viktig for å kunne tolke kroppsideal, kjønn og idrettslig prestasjoner. Elevene skal gjennom variert arbeid med faget se ulike perspektiver innen helse, trening og livsstil, og se sin egen rolle i dette. Kritisk tenkning må gis rom ved at elevene får tid til å stille spørsmål, reflektere og drøfte aktuelle problemstillinger i faget. Ved å lære om idrettens moralske og etiske verdigrunnlag, kan elevene utvikle bevissthet og respekt for naturen og miljøet. Idrett og samfunn kan bidra til at elevene reflekterer og trener kildekritisk bevissthet. Dette styrker innsikten om den kommersielle og politiske påvirkning og medias betydning på idretten.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

Idrett og samfunn bidrar til det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring gjennom å utvikle elevenes forståelse for hvilken betydning fysisk aktivitet kan ha for individet og samfunnet.

Demokrati og medborgerskap

Faget vil utvikle forståelsen for temaet medborgerskap og demokrati gjennom refleksjon rundt idrettslagenes oppbygning og hvilken virkning individets engasjement kan ha for utvikling i eget idrettslag og samfunnet forøvrig.

Bærekraftig utvikling

Idrett og samfunn vil bidra til det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling gjennom kritisk tenkning og refleksjon over bredde- og toppidrettens forbruk på flere områder i samfunnet både lokalt, nasjonalt og globalt.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i idrett og samfunn vil si å skape meninger gjennom samtaler, debatter og diskusjoner. Det innebærer å formulere spørsmål, gjengi fakta, reflektere, forklare årsakssammenheng og drøfte aktuelle problemstillinger i faget både i fortid og nåtid. Muntlige ferdigheter går fra å gjøre rede for enkle tema til å anvende aktuell terminologi for å utvikle kommunikative ferdigheter.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i idrett og samfunn vil si skrive ulike tekster til ulikt formål. Det går fra å skape og løse ulike type problemstillinger. Eleven skal kunne fremstille klare, detaljerte og sammenhengende tekster som formidler synspunkter og kunnskap. Det omfatter å bruke ulike setningsstrukturer gjennom et variert ordforråd og egnet tekstbinding.

Å kunne lese

Å kunne lese i idrett og samfunn vil si å forstå og tolke ulike former for faglitteratur, skjønnlitteratur, massemedia, offentlige dokumenter, andre skriftlige kilder og informasjon som handler om fagområdene innenfor utdanningsprogrammet.

Å kunne regne

Å kunne regne i idrett og samfunn vil si å kunne tolke tabeller, diagrammer og grafiske framstillinger, samt bruke det i egne framstillinger og presentasjoner. Elevene vil også regne frem hvordan spillemidler skaper nye anlegg og hvordan individuelle- og klubbaserte sponsorinntekter er en viktig del av den kommersielle idretten.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i Idrett og samfunn vil si å innhente, vurdere og bruke informasjon kritisk og etterrettelig, slik at eksterne kilder tilfører læringsprosessen en verdifull dimensjon. Dette innebærer kritisk refleksjon og vise dømmekraft i bruk av digitale medier og ressurser, og følge regler for opphavsrett og personvern. Det vil også si å bruke digitale ressurser for å produsere verktøy og hjelpemidler til undersøkelser og innhenting av informasjon.

Kompetansemål og vurdering

Kommer i neste innspillsrunde

Vurderingsordning

Kommer i neste innspillsrunde